

ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԻ ԱՐԻՒՆԸ ԳԾՈՒՄ Է ՄԵՐ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԸ...

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Մայրավանքում, Ապրիլեան Եղեռնի նահատակներին ձօնուած յուշարձանի առաջ, յետ Մայր Տաճարում մատուցուած Ս. Պատարագին, Գարեգին Ա Վեհափառ Հայրապետը տուեց իր պատգամը, որը ներկայացնում եմք ստորև:

Միրելի հոգեւոր եղբայրներ, Հոգեւոր Մեծարանի սաններ, սիրեցեալ հայ ժողովրդի զաւակներ՝ Հայաստանից եւ արտասահմանից,

Սրտի պարտք եմ զգում այս օրուան սիրտը հանդիսացող այս հոգեհանգստեան պահին իմ հայրական խօսքն ուղղելու մեր ժողովրդին՝ այդ ժողովրդի սրբութիւն սրբոցը եղող, նուիրականագոյն ուխտավայրը եղող Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնից:

Առաւօտեան մեր Միարանութեան անդամների հետ միասին Մենք գնացինք Միծեռնակաբերդ եւ այնտեղ ծաղկեպսակ գետեղեցիինք Եղեռնի զոհերի յիշատակին՝ մեր Հանրապետութեան Վեմաշուք նախագահին, Պետական Իշխանութեանց Աւագանիին հետ միասին:

Օրուան այս նրկրորդ պահը Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի այս սրբազնասուրբ վայրին մէջ յարգանքի տուրքն է, որ մատուցում ենք նահատակներին: Ես ցանկանում եմ, որ մեր ազգի բոլոր զաւակները վերստին իմանան, թէ Մայր Աթոռը 1915 թուին, երբ քարոզերը տեղի ունեցան, Եղեռնը կատարուեց Արեւմտեան Հայաստանի մէջ, Մայր Աթոռը անմասն չմնաց վերապրողների հոգատարութեան եւ վերստին նրանց կեանքին վերադառնալու նուիրական առաքելութեանը մէջ: Ովքեր ծանօթ են պատմութեան, գիտեն եւ նրանք, ովքեր ծանօթ չեն պատմութեան, պէտք է կարդան եւ իմանան, որ այս Մայրավանքը 1915 թուինց յետոյ գաղթակայան էր եղել: Այստեղ վերապրող գաղթական հայ ժողովուրդը՝ Արեւմտեան Հայաստանից Էջմիածնի Մայրավանքում եւ շրջակայքում ապաստան գտած, կաթողիկոսը նրանց հոգան էր տանում, Միարանական Թանճնախումբ էր կազմել: Այդ խնամատարութեան գործը ոսկեգոյն էլերից մէկն է Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի արդի պատմութեան:

Երկրորդ, ես այսօրուան իմ խօսքը շատ հակիրճ կերպով եմ ասելու եւ մէկ նախադասութեան մէջ եմ խտացնելու ամբողջ օրուան պատգամը՝ ինձ համար եւ իմ ժողովրդի համար:

Ճրանական դասական գրականութեան մէջ մի սքանչելի տող կայ: Այդ տողերը պէտք է գրուեն հայ մարդի սրտի, հայի հոգու եւ հայի կեանքի ճանապարհի վրայ: Մի դուստր իր նահատակ հորը յիշատակին դառնալով ասում է. «Հայր, քո արիւնը աւազի վրայ թափուած՝ զծում է իմ ճանապարհը պարտականութեան»:

Եղեռնի, առաւել քան մէկ ու կէս միլիոն զոհերի արիւնը, յորդահոս, գետանման արիւնը, զծում է եւ զծելու է մեր իւրաքանչիւրի, ողջ ազգի պարտականութեան ճանապարհը: Նրանք արիւնով կատարեցին իրենց ուխտը Աստուծոյ, մենք՝ կեանքով կատարենք: Եթէ նրանք հիմա վերադառնային, մի պահ երեւակայէք, ի՞նչ պիտի ասէին:

«Մեզ պէս մի՛ պարէք, գաղթականութեան եւ աքսորի, շարչարանքի եւ մահուան օր չտեսնէք: Ապրեցէ՛ք եւ շէնացրէ՛ք հայ հողը, որի համար մենք մեռանք: Մենք մեր արիւնը խառնեցինք օտար եւ հայկական հողին, դուք ձեր քրտինքը խառնեցէ՛ք հայրենի հողին: Ինչ որ մեզ համար այնքան գերագոյն

արժէք էր՝ հաւատքը քրիստոնէական, հայրենիքը մեր պապեճական, մենք յթողեցինք, մենք մեզ մատաղ արինք այս երկու սրբութիւններին համար»:

Եւ հիմա այդ երկու սրբութիւնները՝ ազատ, անկախ Հայաստանն է՝ իր Հանրապետութեամբ եւ ճաշե մեր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը, հաւատքի այս սննդատու մայրը, որին պէտք է կառչեն մեր զաւակները: Եւ այստեղ ուսանող բոլոր հայ երիտասարդները իրենց պարտականութեան ճամբան պիտի գծեն իրենց նահատակ հայրերի արեամբը:

Հետեւաբար, եղբայրներ եւ քույրեր, այսօր մեր նահատակների կոչը այն է, որ մենք գիտնանք՝ կեանքով յարգենք այն, ինչ որ նրանք արինով եւ մահով յարգեցին: Եւ դա պէտք է լինի ամէն մէկ հայի համար մի նոր մղում, պէտք է փոխուենք, առողջ գիտակցութեամբ եւ հայրենաշինութեան կամքով եւ զաղափարականով ու գործելակերպով զինուենք: Պէտք է գիտենանք, թէ մեզմից վեր է մեր հողը, մեզմից վեր է մեր հայրենիքը, մեզմից վեր է մեր եկեղեցին: Եւ այդ գիտակցութիւնն է, որ պէտք է փրկի Հայաստանը: Ո՛չ դրամը եւ ո՛չ զէնքը առանձինն կը փրկեն, եթէ երբէք այս կապուածութիւնը հողին, այս կապուածութիւնը հաւատքին չլինին մղիչ ուժը:

Մարդն է, հայը ինքը, հոգիով բիրեղացած, հաւատքով սրբացած, հայրենիքով ներշնչուած, այդ հայն է, որ կը սպասեմ, որ լինենք բոլորս՝ հոգեւորականից մինչեւ աշխարհականը, հարուստից մինչեւ աղքատը, պետական անձից մինչեւ ամենէն պարզ քաղաքացին, զինուորականից սկսեալ մինչեւ ամէն մի հայ, որ ինք իրեն հայրենիքի զինուոր եւ հայրենիքի բանուոր պէտք է նկատի, հայրենիքի մշակ պէտք է նկատի: Այս է մեր ունեցածը, մեր կեանքով արժեցնենք եւ դրանով արտայայտենք մեր հաւատարմութիւնը հանդէպ մեր նահատակների:

«Նահատակների արիւնը գծում է մեր կեանքի եւ մեր պարտականութեան ճամպարիկը»:

Քալէ՛ք այդ ճամպարիկով եւ կը հասնէք յաղթանակի, յանրժութեան, յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ